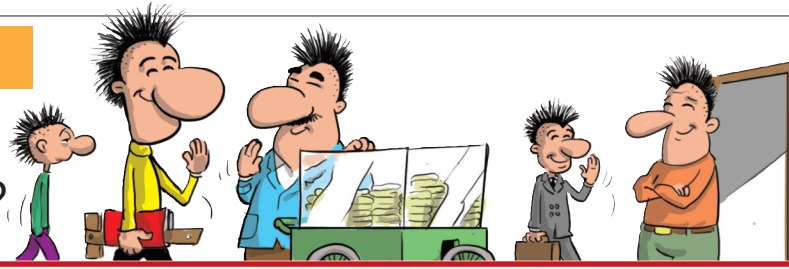

Farklılaşma yolları bile aynı kapılara çıkıyor, günümüzde farklı olabilmek mümkün değil mi?

POLEMİK

Neden gittikçe birbirimize benziyoruz?

ETRAFINIZA şöyle bir bakın... Ne kadar birbirimize benziyoruz hiç fark ettiniz mi? Üzerimizde ekonomik durumumuza göre markası değişen ama aynı tarz kıyafetler, saçlarımızda yılın moda 3-4 kesiminden biri, elimizde aynı telefonlar, aynı kitaplar... 40 yaş üstü grubun popüler mekânlarına uğrarsanız; estetik harikası aynı burunlar, aynı dudaklar, botoksle gençleştirilmiş

aynı yüzler de görmeniz mümkün...

Kalıpları reddedip farklı olmaya karar verenlere bakalım... Onlar için de farklı olma kalıpları hazır... Bildik markalar yerine tasarım ürünlere, stretch blue jean yerine yırtık olanına yönelip mümkünse bir de piercing ya da dövme yaptırmanız gerekiyor... Reiki, meditasyon, Bebek yerine Beyoğlu, dünya turuna çıkmak gibi alternatifler şu aralar farklı

olmak isteyenlerin popüler alternatiflerinden... Yani farklılaşanlar bile aynlaşıyor aslında...

Peki gerçekten farklı olmak için ne yapılabilir? Gittikçe birbirimize benzememizin sorumlusu bizler miyiz yoksa küreselleşen dünya mı?

Gülin YILDIRIMKAYA
gulin.yildirimkaya@haberturk.com

İsmet Paşa'nın kurşuna dizilen günah keçileri

YILLARDIR şehir efsanesi gibi anlatılan bir hadisedir:

Sovyet vatandaşı olan bir grup Türk, İkinci Dünya Savaşı senelerinde Türkiye'ye sığınmış ama bir müddet sonra Moskova'nın talebi üzerine Sovyetler Birliği'ne iade edilmişler ve hemen sınırda kurşuna dizilmişlerdi.

Bu bahtsız Türklerin kaç kişi oldukları, Türkiye'ye nasıl geldikleri, nerede yaşadıkları ve iadelerine hangi gelişmelerden sonra karar verildiği gibisinden ayrıntılar, sadece söylentilerden ibaretti. Kaç kişi oldukları konusunda bile her kafadan bir ses çıkıyor, sayıları 30-35 ile birkaç yüz arasında değişiyordu...

Bu mesele ile ilgili en doğru bilgiyi ancak geçen hafta, yeni çıkmış bir kitaptan öğrenebildim. **Ahat Andican'ın "Osmanlı'dan Günümüze Türkiye ve Orta Asya"** isimli eserinden...

Özbek bir ailenin Stalin zamanında Afganistan'a gitmeye mecbur kalan ve orada dünyaya gelen çocuğu olan **Ahat Andican**, ailesi Türkiye'ye göç ettiğinde bir yaşındadır. Tıp fakültesini bitirir, üniversitede kalır, profesör olur, bir ara politikaya girer, **Mesut Yılmaz** Hükümeti'nde Devlet Bakanlığı yapar, sonra yeniden eski mesleğine, cerrahi profesörü olarak üniversiteye döner.

TEŞKİLÂT-I MAHSUSA ASYA'DA

Ahat Bey, bundan birkaç sene önce çıkardığı **"Cedidizm'den Bağımsızlığa: Hariçte Türkistan Mücadelesi"** isimli kitabında, duvarların yıkılmasına rağmen çok kişi için hâlâ Kaifadağ'ın ardındaki memleketler gibi görünen Asya'daki Türk devletlerinin tarihini gayet rahat anlaşılır bir şekilde yazmıştı ve bu kitap bence, konusundaki en önemli ve en toparlayıcı çalışmaların başında geliyordu.

Prof. Andican, geçen hafta çıkan **"Osmanlı'dan Günümüze Türkiye ve Orta Asya"** isimli eserinde, Türkiye'nin Osmanlı İmparatorluğu zamanından itibaren bu topraklarla olan mü-nasebetini ele alıyor. Osmanlı'nın kuruluşunda Orta Asyalı fakihlerin rollerinden İstanbul'un Asya'daki hanlıklarla ilişkilerine, Birinci Dünya Harbi ve Kurtuluş Savaşı senelerindeki temaslardan İttihad ve Terakki ile Teşkilât-ı Mahsusa'nın Türk bölgelerindeki faaliyetlerine ve Cumhuriyet'in ilk yıllarından soğuk savaş dönemine kadar Türkiye'nin Türk bölgelere yaklaşımını ayrıntılarıyla ve belgeleriyle yazıyor.

Türkiye'ye sığınmış Sovyet vatandaşı Türklerin İkinci Dünya Savaşı senelerinde iadeleri ve bir kısmının hemen sınırda kurşuna dizilmeleri konusunun ayrıntıları da, Ahat Hoca'nın işte bu son eserinde anlatılıyor:

BAHTI KARA 195 KİŞİ

Mültecilerin iadesi isteği, Sovyet Dışişleri Bakanı **Molotov**'un 1945 Haziran'ında Kars ve Ardahan'ın yanı sıra Boğazlar'da Türkiye ile ortak üsler kurma talebinden hemen sonra gelmiştir. Türk Hükümeti, bir kısmı Yozgat'taki mülteci kampında, bir kısmı da diğer kamplarda yahut Anadolu'nun değişik bölgelerindeki akrabalarının yanında yaşayan mültecileri toplamış ve 1945 Ağustos'unda Sovyetler'e iade etmiştir. İade edilenler 195 kişidir; bir kısmı hemen sınırda, Türk yetkililerin gözleri önünde kurşuna dizilecek, canlarına o anda ilişmeye-yenler ise meçhul bir âkibete götürülecekler; konu altı sene sonra, 1951 Temmuz'unda Ankara'da Meclis'in gündemine gelecek ve İsmet Paşa rejiminin günah keçisi olan kurbanların iadesi konusunda sert tartışmalar yaşanacaktır.

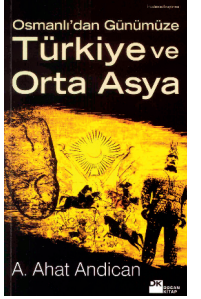
Prof. Dr. **Ahat Andican**'ın eserini okuduğunuzda, cumhuriyet döneminin bazı **"ceberut"** uygulamalarını göreceksiniz ve Türkiye'de sadece solcuların ve dinî rejim yanlılarının değil, sağcılarının da seneler boyu büyük baskılara uğradıklarını, hatta bu baskıların bazı kişilerin Türk vatandaşlığından çıkartılmalarına kadar uzandığını öğreneceksiniz.

Tarihçilerin vazifesi olan böylesine çok önemli bir çalışmanın, bir tıp profesörü tarafından, üstelik mükemmel bir şekilde ortaya konmuş olması da, bize mahsus tuhaflıklardan biridir...

ZAPTİYE

Murat BARDAKÇI
mbardakci@htgazete.com.tr

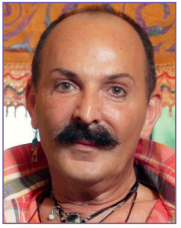

Aynılaşma yeni bir sorun değil her devirde ikoncanlar vardı!

Modacı **CEMİL İPEKÇİ:**

ASLINDA 21. yüzyılda birbirine benzemenin, geçmiş yüzyıldan bir farkı yok.

Benzerlik dünyada oldum olası vardı. Bugün herkes aynı suratı, aynı göğüsleri yapıyor ama Eski Roma'da da böyleydi, Madame Pompadour kafasında güllerle gezerken tüm Fransa onun gibi oluyor, Hürrem

Sultan taç takıyor, yeni bir öncü oluyordu. Hem kadınlarda hem erkeklerde ama daha çok kadınlarda farklı olmaya çalışmamak gibi bir duygu hâkim. Her dönemin ikoncanları var, insanlar ona benziyor. Bu, kişilerin şahsiyetlerinin oturmaması, kendilerine güvensizliğinden gelen bir olgu.

Moda sektörü de bundan yararlanır, insanları kullanır. Bir ikoncan yaratır ve onu öyle bir sunar ki kendilerini ezik hisseden insanlar var olabilmek

için onun gibi olmaya bakarlar. Ama her dönemde aynı grup da vardır. Sadece sili-konlular saçgılar, solcular değil hippiler de birbirine benzer. Bunlar akımdır. İdeolojilerden dolayı birbirine benzemek bu yüzyıla ait bir olgu değil, bu şikâyet yüzyıllardan beri var. Nişantaşı kadını ile Avcılar kadını ilk

bakışta anlıyorsun. Yıllardır meditasyon yapıyorum, herhalde o zamanlar 20 kişi falandık, şimdi yapmayan yok gibi... Herkes kuantumcu, herkes carpediemci. Anı yaşamak gerektiğini Mevlânâ 700 yıl önce söylemiş halbuki...

İnsanoğlu hiç değişmeyecek binlerce yıl geçse de yine belli tüketim kalıpları olacak, insanlar aynılaşmak için onların peşinden koşacak, moda denen faşist sektör de onları sömürecek.

Bir ikoncan çıkar, ezik insanlar onun gibi olmaya çalışır. Madame Pompadour kafasında güllerle gezerken tüm Fransa örnek aldı, Hürrem Sultan taç takıp öncü oldu. Benzerlik dünyada oldum olası vardı...

Yıldız Teknik Üniversitesi Öğr. Üy. Sosyolog Doç. Dr. **ERGÜN YILDIRIM:**

Aynılaşma eşitlik sağlıyor, Afrikalı da Parisli de blue jean giyiyor

KAPİTALİST üretimin geliştirdiği tüketim kalıpları bütün dünyada küreselleşme ile beraber daha da yaygınlaşıyor. Afrika ormanlarında yaşayan Zulu kabilesindeki erkek de penye ve blue jean giyiyor, Paris'te "birey" olan modern erkek de. Penye ve blue jean giyen; fast food yiyen ve Hollywood filmlerini tüketen insanlar hepimiz. Bütün tüketim zevklerimiz aynılaşıyor. Bu da görece eşitlik sağlıyor. Sınıfların, ulusların, dinlerin ve bölgelerin aşan bir

benzeşme kültürüdür bu. Tüketim kültürünün kapitalist formlarıyla gelen yoğun benzeşme süreci, insanları bunalarak farklılık arayışlarına yöneltmektedir bu kez. İnsanlar bu benzeşme dalgası karşısında yeniden ulus, kabile, sınıf, din ve cinsiyet farklılıklarını vurgulamaya ihtiyaç duyuyorlar belki de.

Tüketim toplum kalıplarının benzeştirme dalgası karşısında yeniden iradelerini kullanma arzusuyla özgür olabileceklerini düşünüyorlar.

HABERTÜRK Gazetesi Yazarı **RAHŞAN GÜLŞAN:**

Herkes farklı ben farksızım

HEPİMİZ "başka biri" olduğumuza inanıyoruz. Herkesten farklı olduğumuzu düşünüp duruyoruz. İş uygulamaya geldiğinde ise risk almaktan ödümüz patlıyor. Sürüden ayrılp, farklılaşıp kendi tarzımızı yaratmak yerine hem düşünsel hem biçimsel olarak genel geçere

takılıyoruz. Hele şimdi internetin giderek daha da hayatımıza girmesiyle ana akımlara adapte olup, sürekli kendimizi baskın şeylere doğru güncelliyoruz.

Üstelik farklı olmaya çalışırken de, toplumun üzerindeki konsensüs sağladığı "farklılıklara" yöneliyoruz elimizde

olmadan. Çocukluğumdan beri kendimi hep farklı zannettim. Farklı olduğumu sandığım şeylerin de bana dayatılmış olduğunu fark ettiğimde artık çok geçti. Şimdi kendimi "herkes farklı, ben farksızım" diyerek kelime oyunuyla avutuyorum.)

"Ben de sizdenim" demek için aynı sembollerini kullanıp, aynılaşıyoruz

Profesyonel Yaşam Koçu **HAKAN ARABACIOĞLU:**

İÇİNDEN yetiştiğimiz sistem bize kendimiz olmayı öğretmiyor. "Ben ne istiyorum? Bu hayatta beni en çok ne mutlu eder?" gibi soruları kendisine soran çok az. Hayallerimiz bile ele geçirilmiş.

Zengin olduğunda çoğu erkeğin hayali kırmızı bir Ferrari ya da Porsche sahibi olmak... Başka bir şey düşünmüyoruz bile. Kendi hayallerimizi ortaya çıkaramadığımızda, yeteneklerimizi keşfedip

Hayallerimiz bile ele geçirilmiş. Zengin olduğunda çoğu erkeğin hayali kırmızı bir Porsche veya Ferrari sahibi olmak. Sistem bize kendimiz olmayı öğretmiyor

kullanmaya başlamadığımızda, attığımız her adım boş bir farklılaşma çabası olarak kalıyor.

Aslında hepimiz farklıyız, ancak bunu keşfedemeyenler hâlâ farklı olmaya çabalayıp aynılaşıyor. İçimizdeki potansiyeli ortaya çıkarabilecek soruları sormaya başladığımızda zaten farkımız da görünecek.

Yıllardır kahveyi yudumlamak keyif, otomobil alırken konfor satın aldığımızı sanıyoruz. Çünkü böyle

söylenildi bize. Buna kananlar kahveye içecek, otomobile taşıt olmaktan daha fazla anlam yüklediler farkında olmadan. Çok azımız kendisindeki güzelliklerin farkına varmaya çalıştı. Bu zahmete girmeyenler x markası giydiğinde güzel olacağı yalanına sığındı.

Birileri ben senden daha güzelim diyebilmek için gitti 2 tane aldı. Kalabalığın içindeki yalnızlığını 'bakın ben de sizdenim' diyebileceği sembollerle unutmaya ve unutturmaya çalıştı. O çantadan aldı, o gözlüğü taktı...

Duygusal açığımızı çantalarla, gözlüklerle, otomobillerle doyurmaya kalktıkça, sokaklar birbirinin aynı insanlarla doldu.

Bahçeşehir Üni. Sosyoloji Bölüm Bşk. Prof. **NİLÜFER NARLI:**

İnternet bizi ortak kalıplara sokuyor

İNTERNET ve teknoloji tüm insanları ortak davranış kalıpları etrafında birleştiriyor.

Birbirimize bu kadar benziyor olmamız küreselleşmenin bir sonucu. İnternet, küresel ölçekte tüm insanlığı yeni düşünce ve iletişim kalıpları, tüketim kalıpları etrafında birleştiriyor. Böylelikle benzer tüketim davranışları sergilemeye başlıyoruz.

Farklılaşıp sürüden ayrılmaktan korkuyoruz çünkü kültürel kodlarımız çok güçlü

ve genel anlamda konformist bir toplumuz. Eksantrik olmak İngiliz kültüründe tolere

edilebilir bir davranış biçimi-yken, bizim kültürümüzde tolere edilemiyor. Benzer şeyleri tüketmemizi sadece sürü psikolojisine de bağlamayalım, internetin küresel ölçekte birleştirdiği bir dünyada

yaşıyoruz. Eskiden fiziksel mekânda buluşurken bugün buluşmalar da siber alana kaydı, toplum her alanda davranış kalıplarını değiştirdi.

